יש בקרבנות פרק שני תמורה

עין משפט
נר מצוה

א א מיי׳ פ״ד מהלכות תמורה הלכה ט:
ב ב מיי׳ שם שם הלכה ט:
ג ג מיי׳ שם פ״ג הלכה יד:
ד ד מיי׳ שם פ״ג הלכי יד:
ה ה מיי׳ פ״ד מהלכות פסולי המוקדשין הלכה ה:

תורה אור השלם

ז. ואם זבח שלמים קרבנו אם מן הבקר הוא מקריב אם זכר אם נקבה תמים יקריבנו לפני יקוק: (ויקרא ג א)
ב. רק קדשיך אשר יהיו לך ונדריך תשא ובאת אל המקום אשר יבחר יקוק: (דברים יב יא)
ג. דעשית עלתיך הבשר והדם על מזבח יקוק אלהיך ודם זבחיך ישפך על מזבח יקוק אלהיך והבשר תאכל: (דברים יב כז)

שיטה מקובצת

א) שמואל קא סבר רבי אלעזר כל ויהיהו דלמא הך תנא נמי נחתך: ב) הרי שלמים תיכת הן נחתך: ג) גמ׳ זכרין דתנא ולדן וולד ולדין: ד) מדהינא לך אלא. ה) זכר. גלירן תיכה אימא דוכר נקבה אתא למעוטי טיפוסים ואנדרוגינוס דבכבירות דריש להבי ועוד קשה איך דריש מנקבה הא כי מיתחר דאי שה״ק פינה הכ״א דוכר דוקא וצריך למיכר דכתיב זכר ונקבה בצאן משמעא אין בקר תלוק חוכר ונקבה דנדרים מייתי להאי. תוס׳ הר״ר יוסף ז״ל: ו) הולד. ס״א נקבה לרבות את התמורה אבל רש״י לא גריס לה עד לעיל. והלא דין ומה תמורה אין להקשות אדרבה לא הוי אלא חד קרא הוה מקמיע באותן דהוו נראין יותר כראשוני בכוליה מלתיה מסתבר דמפסיל משכע דיכר לרבות ולד ונקבה לרבות תמורה. תוס׳: ז) תיבות אינו קרב נמחק: ח) הקדשים אינו קרב ת״ל: ט) נקבה לרבות את התמורה. תימה הלא אצטריך קרא כפסח שני (גמ׳ ע״ב) לומר דאינה קריבה ומה דעתך אי מספרא אינה קריבה לפה לי למעוטי ההם דאינה קריבה ואי מספרא קריבה למה לי הכא לרבויי להקרבה ופרי דבתר דגלי קרא בבכור ובמעשר אינה קריבה אצטריך קרא דהכא לומר דקריבה דפר״א דנמנור שאר קרבנות כמעשר או להיפך בתר דגלי בשאר קרבנות דקריבה אצטריך לאשמועי. בבכור ומעשר דאינה קריבה. תוס׳ אחרית. לרבות את התמורה והלא דין הוא ומה ולד שאינו נוהג בכל הקדשים כשר לקרב חמורה שנוהגת בכל הקדשים אינו דין שתיכשר לקרב לא אי אמרת שנידולי הקדש תאמר בתמורה שאינה נידולי הקדש תואיל ואינה נידולי הקדש לא תיכשר לקרב תלמוד לומר נקבה לרבות את התמורה: ן) אלא ולד תמימין והמורה תמימין ולד בעלי: ס) אם. ע״י תוס׳ בכורות (דף מג ע״ב) ולקמן בתוס׳ (דף לג ע״ב): יב) תיבה מסתברא נמחק: יג) ליקרב ואליבא דר׳ אלעזר. וס״מ כריישא אתיא שפיר לר״ה דה״ק לר״א מהני קרא ליקרב אבל להבנן דאמרי דאין היכא שם עולה לא קרבה אין מסברא

א מיבעיא בוודאות דלא מהדינא לך אלא אפי׳ו עד סוף העולם לא מהדינא לך. וס״מ ליתני עד סוף העולם ולא ליתני ולדן וולד ולדן ור״ל דלא זו אף זו קתני שכן דרך משנה לשנות הכי ומימה דכרים כסיתה (כתובות פב:) כמי פירי פירות דזוקא אי עד סוף העולם דווקא אי מהדיוקא דזוקא והכא לא סוף העולם כמי הכי ור״ל דכתם בניצפת כתמי כשהוי בייקר לתן לכתוב בשאר דבר שהיו לריך לכל בניצפת דמתני׳ ליכא למידק כולי האי דכרים מפ׳ יכומות (דף כ.) לא דייק כיון דתנא לגבי תמורתן ולרות לגבי תמורתן עד סוף כל העולם למה לי למיתני עד סוף העולם דמשמע ליה לכולהו לריכי למיתני דלא (ו)היה ליה למימר) דפשוט לרות לגבי תמורתן ולרות לגבי תמורתן אי לאו דתנא לכולהו: **נקבה** לריבות התמורה. ואף על גב דכתיב (ויקרא כז) והיה הוא ותמורתו יהיה קדש לעולם לרבויי תמורה דקדש (ד) ות״ח מאי שנא דכתב לעולם לרבויי קדש לרבויי דקדש וגבי כסוי ומעשר כתיב סס דממעטינן מיניה (כפ) ס) הכא ולא ולדות ולא תמורתו ור״ל תמרי שכחוה מיעוטא גבי

ראיבא שם עולה על אפו. פרש״י כלומר דשכח שיכא נעולה שהרי מלינו עולה נקבה בעולת השוף ולמין למות שנעשות לבל גבי וולדות שנעשים בבעלי מומין למין שם קדשים שלמים ואי למין לא מלינו בעל מום קרב שלמים הבא שלמים עוף ליכא בעל מום פדוי אמר לעיל ולליכא למיכרי הכל לאפוי רבי לו) מלינו לאמר גבי מפרים נקבה לעולה וילדה ולמר עלמו יקרב עולה היינו עומדת משום לתיכת שם עולה על אמו פירוש בעולת השוף ונקבה לפרש״י דש״מ דמהני שם עולת השוף בשיכת בשם לחולד ס) שם הפרים נקבה בעלת מום לעולה וילדה היה לנו לומר לחולד עלמו קרב עולה הבא מיכת שם עולת מומין ושוד לנקמן ממעט דלא מהני ס) שעולה דשוף שם עולה על אמו לעומר דקדושה לחיכת שם עולה בשיכת בשם ס) שילדה (ל) לאין לה פדיון ומ״ש דין הוא שיקרב הולד עלמו לגבי בעלי מומין לחיכת קדושת הגוף עליהו כגון אין דין הוא שיקרב הולדות גבי יעבו (ל) כרמ״ך מוכי: **אי** דעולה וכר הוא. ולמו כר מולדי הוא ומי תמוהא דייקי ולפי קרבה ולי לעריפי מחלא הוא הדין דהוה מלי למימר זכר הוא ולמו כר מולדי הוא כמו נבי עולה גבי עולת שלמים דמיקרב שלמים ולא מיקרב עולה ס״ת ק״ל לתלמיד דקדושה בשלמים הוא דאתיא מזכר ולא מנקבה ולא מולדות ולא מתמורה ולא מבכור ומעשר ומפסח ומחטאת ומאשם ומעולת שלמים ומנדבת לבור ומנדר ומנדבה ומ